Europski parlament
2024-2029

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja
Predsjednica

21.11.2024

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje o mobilizaciji Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom na temelju zahtjeva Belgije – EGF/2024/002 BE/Strojevi i papir Limbourg (2024/0286(BUD))

Poštovani g. predsjedniče,

u okviru navedenog postupka, Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru te je mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma.

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja predmetno je pitanje razmotrio na sjednici od 21. studenoga 2024. Na toj istoj sjednici Odbor je odlučio podnijeti Odboru za proračune, kao nadležnom odboru, niže navedeno mišljenje.

S poštovanjem,

Li Andersson

MIŠLJENJE

A. budući da je Belgija 19. srpnja 2024. podnijela zahtjev za financijski doprinos iz Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom (EGF) u skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/691 (Uredba o EGF-u) zbog otpuštanja radnika u gospodarskim sektorima razvrstanima u odjeljak 17. (proizvodnja papira i proizvoda od papira) i odjeljak 28. (proizvodnja strojeva i opreme) NACE-a Rev. 2 u Pokrajini Limburg (BE22), regiji razine NUTS 2 u Belgiji;

B. budući da je Belgija podnijela zahtjev na temelju intervencijskih kriterija iz članka 4. stavka 2. točke (c) Uredbe o EGF-u, kojima se propisuje prestanak djelatnosti za najmanje 200 radnika koji su proglašeni viškom u referentnom razdoblju od četiri mjeseca (u ovom slučaju od 31. prosinca 2023. do 30. travnja 2024.) u poduzećima koja djeluju u istim ili drugim gospodarskim sektorima definiranima u odjeljku NACE-a Rev. 2 i koja su smještena u istoj regiji razine NUTS 2 u državi članici; budući da je nakon procjene tog zahtjeva Komisija u skladu sa svim primjenjivim odredbama Uredbe o EGF-u zaključila da su ispunjeni uvjeti za dodjelu financijskog doprinosa iz EGF-a;

C. budući da se zahtjev odnosi na 681 radnika koji su proglašeni viškom (prihvatljivi korisnici) koji su prestali sa svojom djelatnošću u prethodno navedenim gospodarskim sektorima;

D. budući da je Komisija 5. studenog 2024. donijela Prijedlog odluke o mobilizaciji EGF-a u korist Belgije radi pružanja podrške ponovnom uključivanju na tržište rada 632 ciljanog korisnika;

E. budući da su događaji koji su doveli do otpuštanja u sektoru papira odluka društva Sappi Group (Sappi) o prekidu proizvodnje u Lanakenu i zatvaranju tvornice; budući da je glavni uzrok toga smanjenje potražnje za grafičkim proizvodima zbog povećane digitalizacije i posljedičnog povećanja viška kapaciteta europske industrije premazanog bezdrvnog papira (u 15 godina kapacitet europske industrije premazanog bezdrvnog papira smanjio se za 50 % na 4,6 milijuna tona 2023.); budući da je zbog toga otpušteno 567 radnika;

F. budući da se broj radnih mjesta u industriji u Limbourgu 2023. smanjio za 15 % u odnosu na prethodnu godinu; budući da je do otpuštanja u strojarskom sektoru dovela odluka poduzeća Purmo Group Belgium NV (Purmo) da zaustavi proizvodnju pločastih radijatora od 50 mm u postrojenju Zonhoven i zatvori odgovarajuću proizvodnu liniju; budući da je razlog za prekid proizvodnje nagli pad potražnje za pločastim radijatorima u EU-u, povezan sa sve većom potražnjom za alternativnim sustavima grijanja, kao što su dizalice topline i niskotemperaturni sustavi, zbog rasta cijena plina uzrokovanog ruskom ratnom agresijom na Ukrajinu i posrednim učincima na potrošnju potrošača, kao i dekarbonizacijom zgrada i industrije radi smanjenja potrošnje energije; budući da je zbog toga otpušteno 114 radnika;

G. budući da otpušteni radnici uglavnom žive u Lanakenu (83 %) i Zonhovenu (27 %), tako da je otpuštanjima najviše pogođena Pokrajina Limbourg u Flandriji; budući da je tržište rada Lanakena i Zonhovena u nepovoljnom položaju u usporedbi s Limbourgom u cjelini ili Flandrijom; budući da omjer radno sposobnog stanovništva i dostupnih

radnih mjesta iznosi 49 % u Lanakenu i 55 % u Zonhovenu, što je za 19, odnosno 13 postotnih bodova manje nego u Limbourgu (68 %) i za 24, odnosno 18 postotnih bodova manje nego u Flandriji (73 %); budući da omjer tražitelja zaposlenja i slobodnih radnih mjesta u Lanakenu i okolnom području (Maaslandu) iznosi 4,5 (otprilike dvostruko više nego u Flandriji); budući da je na tržište rada Maaslanda negativno utjecalo i restrukturiranje u Nizozemskoj, gdje je nizozemski proizvođač automobila VDL od 1. ožujka 2024. prijavio gubitak od oko 2 000 radnih mjesta u svojem proizvodnom pogonu u Bornu, od čega je otkaz dobilo 700 prekograničnih radnika iz Maaslanda;

H. budući da je Belgija navela da je u dogovoru sa socijalnim partnerima i u skladu s člankom 7. stavkom 4. Uredbe o EGF-u sastavljen usklađeni paket personaliziranih usluga; budući da su sindikati i organizacije poslodavaca na svim razinama uključeni u aktivnosti javnih službi za zapošljavanje u Flandriji (VDAB);

I. budući da EGF ne smije premašiti najviši godišnji iznos od 30 milijuna EUR (po cijenama iz 2018.), kako je utvrđeno člankom 8. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027.;

stoga Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja poziva Odbor za proračune da kao nadležni odbor u svoj prijedlog rezolucije uvrsti sljedeće prijedloge:

1. podsjeća da je cilj EGF-a pokazati solidarnost s korisnicima i pružiti im potporu; smatra da bi financijski doprinos iz EGF-a ponajprije trebao biti usmjeren na aktivne mjere politike na tržištu rada i personalizirane usluge čiji je cilj brza reintegracija korisnika u pristojno i održivo zaposlenje u okviru njihova prvobitnog područja djelatnosti ili izvan njega; naglašava važnost pripreme radnika za hitno potrebnu zelenu i digitalnu tranziciju europskoga gospodarstva i društva te pružanja podrške tim radnicima; u tom kontekstu ponavlja važnu ulogu Unije koja, među ostalim u okviru EGF-a, doprinosi financiranju potrebnih kvalifikacija za pravednu tranziciju u skladu s europskim zelenim planom;

2. slaže se s Komisijom da su uvjeti iz članka 4. stavka 2. točke (c) Uredbe o EGF-u ispunjeni i da Belgija u skladu s tom Uredbom ima pravo na zatraženi financijski doprinos u iznosu od 704 135 EUR, odnosno 60 % ukupnog troška od 1 173 559 EUR, što obuhvaća troškove za personalizirane usluge u iznosu od 1 126 559 EUR i troškove za aktivnosti pripreme, upravljanja, informiranja i promidžbe te kontrole i izvješćivanja u iznosu od 47 000 EUR; podsjeća da, u skladu s Uredbom o EGF-u, Belgija ima pravo na maksimalnu stopu sufinanciranja od 85 % ukupnih troškova;

3. prima na znanje da su poduzeća koja provode otpuštanja postupila su u skladu s belgijskim zakonom o kolektivnom otkazivanju, kojim se utvrđuje obvezni postupak obavješćivanja i savjetovanja s predstavnicima radnika; pozdravlja činjenicu da je Belgija izvijestila da su prvi informativni sastanci za radnike započeli 26. prosinca 2023. i da su odjeli za zapošljavanje uspostavljeni odmah nakon otpuštanja te da je VDAB već 13. ožujka 2024. organizirao sajam poslova u Lanakenu za bivše radnike u Sappiju i Purmu, u kojem je sudjelovalo oko 20 poduzeća;

4. prima na znanje profil otpuštenih radnika, od kojih je trećina u dobi od 55 godina ili

starija, a 30 % ima nisku razinu obrazovanja te smatra da će, uz smanjenje broja slobodnih radnih mjesta i njihovu geografsku raspodjelu, radnicima biti potrebna dodatna prilagođena potpora kako bi im se pomoglo da se uspješno vrate na tržište rada;

5. ističe da je Belgija potvrdila da za mjere za koje prima financijski doprinos iz EGF-a neće primati financijski doprinos iz drugih financijskih instrumenata Unije;

6. konstatira da se personalizirane usluge koje će se pružati radnicima i samozaposlenim osobama sastoje od sljedećih mjera: a) savjetnik za socijalnu intervenciju, b) usmjeravanje, savjetovanje i profesionalna orijentacija, c) aktivna potpora pri traženju posla, d) osposobljavanje, prekvalifikacija i strukovno osposobljavanje te e) obuka na radnom mjestu; s obzirom na dob i obrazovni profil ciljanih korisnika, naglašava da bi pri pružanju usluga prilagođenih potrebama trebalo uzeti u obzir posebne potrebe tih skupina;

7. posebno ističe važnost članka 7. stavka 2. Uredbe o EGF-u, kojim se zahtijeva da se usklađenim paketom predvide budući izgledi na tržištu rada i tražene vještine, koje su kompatibilne s prelaskom na održivo gospodarstvo koje se temelji na učinkovitom korištenju resursa i s posebnim naglaskom na širenje vještina potrebnih u digitalnom industrijskom dobu; pozdravlja činjenicu da standardna potpora VDAB-a otpuštenim radnicima uključuje digitalne alate i osposobljavanje u području digitalnih vještina, kao i vještine potrebne u resursno učinkovitom gospodarstvu;

8. podsjeća na mogućnost posebnih vremenski ograničenih mjera u okviru usklađenog paketa, uključujući, među ostalim, isplatu doplataka za skrb o djeci, kako je predviđeno člankom 7. stavkom 2. točkom (b) Uredbe o EGF-u, kako bi se tražiteljima zaposlenja olakšalo sudjelovanje u predloženim aktivnostima.